

# Jim Ashilevi

Inimese kostüüm

Toimetanud Maia Tammjärv  
Korrektuuri lugenud Lauri Eesmaa  
Kujundanud Maris Kaskmann

© Jim Ashilevi ja Loomingu Raamatukogu, 2026  
© Kaanefoto. Ekvilibrist, 2025

### **Kolleegium**

Tiit Hennoste, Maarja Kangro, Lauri Kitsnik, Hasso Krull, Maria-Kristiina Lotman,  
Ilona Martson, Elle-Mari Talivee, Marek Tamm, Jaak Tomberg, Udo Uiibo

### **Toimetus**

Harju 1, 10146 Tallinn  
Tel: 627 6425  
E-post: LR@loominguraamatukogu.ee

Trükkitud Pakett

ISSN 1406-0515  
ISBN 978-9908-858-03-6 (trükis)  
ISBN 978-9908-858-04-3 (epub)

# 1

## Vereplekk

Horror movies satisfy a curiosity.  
Deep inside we know we'll die,  
don't know which way it'll be.  
By a car wheel or a knife steel  
on a good day?  
In a shark cage or by old age  
in a bad way?

– Jet Johnson, „Death Song“<sup>1</sup>

Ma olin sellest loost täiesti *obsessed*, kui see välja tuli. Aasta pidi olema 2003, sest Jet Johnsoni album „Micropolitan“ ilmus 2003. aasta 1. septembril. Olin just saanud Tallinna Ülikooli esmakursuslaseks, ilmselt nägin selle loo videot oma lapsepõlvkodu väiksest kineskoop-telerist, kui Viva Zwei või MTV Europe uusi lugusid tutvustas. Üks elu oli läbi saanud ja järgmine polnud veel päriselt alanud. Terendas seal kuskil ähmase võimalusena.

Ega ma sellesse väga ei uskunud, mingisse uude võimalusse, järgmisesse ellu. Eneseusk ja tulevikulootused olid minust 12 aastat kestnud koolitee jooksul välja pektstud. Arvasin tõega, et lõpetan kraavis. Ma ei uskunud, et võiksin kunagi tööd leida või peret ülal pidada. Teadsin, et tublimad klassikaaslased lähevad edasi ülikooli, kuid enda akadeemilistest väljavaadetest ei julgenud enne audiovisuaalse meedia erialale sissesaamist mõeldagi, sest mu hinded polnud kuigi head ning asjad, mis mind elus päriselt huvitasid, ei kuulunud „edu paketti“, mida meile, eliitkooli kasvandikele, jutlustati. Ma ei näinud, kuidas minu oskusi ja huve saaks kunagi rahaks ümber konverteerida, sest mind huvitasid kirjutamine, muusika, koomiksid, videomängud, teater, filmid – ühesõnaga kultuur. Aga Tallinna Inglise Kolledžis anti mõista, et edumeelne, mõtlemisvõimeline ja vastutustundlik inimene

---

1 Õudusfilmid rahuldavad teatavat uudishimu. / Sügaval sisimas teame, et sureme, / aga kuidas – seda ei tea. / Autoratta all või noateraga kohtudes / ühel heal päeval see ehk juhtubki? / Haiga puuris kinni olles või lihtsalt vanaks jäädes, / kuid ehk siiski hirmsal moel? – Jet Johnson, „Surmalaul“. – Siin ja edaspidi autori märkused ning tõlked inglise, soome ja vene keelest.

läheb õppima juurat, majandust või mõnda muud sarnase kategooria eriala, mis sillutaks pikemas plaanis tee riigi ja tähtsaimate ettevõtete tippjuhtide sekka.

Minust polnud riigimeest, ma olin „poollollakas“, nagu matemaatikaõpetaja mulle käratas, enne kui ta mu tunnist välja viskas selle eest, et klassivendadega liiga palju nalja viskasin ja naermist lõpetada ei suutnud. Ma olin siis võib-olla kolmeteistkümnene, teismeea alguses. Poollollakad olid TIK-is vähemuses, nad visati tavaliselt koolist üldse välja. Täislollakaid polnud seal vist ühtegi. Olin osa „väljasurevast liigist“. Paar aeglasemat venda oli meil klassis veel, aga nemad jätkasid gümnaasiumiõpinguid kuskil mujal. Mina olin viimane, kes jäi. Olin põhikooli lõpus oma keskmise hindegaga n-ö joonealune (4,00 miinimumist jäi puudu vist umbes 0,03), kuid hea iseloomu, aktiivsuse eest õpilasomavalitsuses, kultuuriüritustel ja kooli ajalehes lubati mul siiski keskkoolis jätkata.

Sellest kõigest hoolimata kartsin gümnaasiumi lõppu paaniliselt. Suutmatust tunda huvi ja süüvida suuremasse osasse õppeainetest süvendas minus veendumust, et olen inimesena läbi kukkunud. Abitu, oskusteta, poollollakas sitt. Nii võimetu, et ei suutnud isegi lollakuses lõpuni minna, jäädes selleski abitu narrina poolele teele pidama.

Poollollakas sitt ei jätka õpinguid Oxfordis, Cambridge'is ega isegi mitte Tartu Ülikoolis. Ta jätab oma klassikaaslastega hüvasti, kraabib kokku piisavalt raha, et osta telk, ja hakkab elama parkides või metsas. Selline oli minu tulevikuplaan. Ma tahaks öelda, et liialdan, aga ma tõesti ei näinud muid võimalusi. Tööle mind ju keegi ei võtaks, kodu üürimiseks mul ju raha poleks. *Game over.*

Jet Johnsoni laulja Caroline Nesbø laulis mulle kodus heleda häälega: „*Deep inside we know we'll die, don't know which way it'll be.*“ Ja mina mõtlesin, et ma tean küll, kus ma lõpetan: kraavis.

\*

Kui päris täpne olla, siis üks läbivamaid kinnisideid oli mul see, et mind tapetakse. See ei tulnud tühja koha pealt, üks inimene lubas seda teha.

2001. aasta suvi, olin kuusteist. Kadriorus lõbustuspargi juures toimus uus suur muusikafestival Sun Dance Music Festival, mille peaesineja oli Ameerika *house*-muusik ja DJ Roger Sanchez. Mu pisike kineskoopiteler mängis päevast päeva tema pala „Another Chance“ muusikavideot, kus üks naine kõnnib mööda New Yorgi tänavaid,

tassides kaasas hiiglaslikku südant. Süda muutub aina väiksemaks, sest tal pole seda kellegagi jagada. Tantsulugu ise oli samas üsna helge kõlaga ja videotki mäletan enam kui 25 aastat hiljem ilmselt ainult selle pärast, et kandsin ju enda südames sama lootust – et leian kellegi, kellele see kinkida. Olin eelnenud suvel esimest korda maasikavälul tüdrukut suudelnud. Olin saanud tunda armumise ja hüljatuse magusmõru maitset. Nüüd oli käes uus suvi, uus võimalus. *Another chance*. Mul oli pilet muusikafestivalile, kohtumisele, mis muutis kõik.

\*

Kohtusin seal inimesega, kes lubas mind ära tappa. Pärast seda, kui ta mind ära tappa lubas, tulin festivalilt koju ja mõtlesin, et türa, see Sanchezi lugu, mis mulle tegelikult eriti ei meeldinudki, jääb mulle nüüd terveks eluks meelde, nii kauaks, kui seda elukest veel järele jäänud on. Armastuse asemel hakkab see meenutama surmahirmu tuhkkuiva maitset. Hakkasin lugema päevi.

Ta andis mulle selgelt mõista, millal see juhtub. Ta ütles: „Kui ma sind veelkord linna peal näen, siis ma tapan su ära.“ Ta ütles veel igasuguseid asju.

Mõned kuud hiljem sadas ta mu klassivenna Ragnari suvilapeole sisse. Ta joonistas koos oma sõpradega mu koolivendadele markeriga haakriste näkku ja seejärel peksid nad üheskoos naabri klaasist kasvuhuone sodiks. Sellest tuli ka kriminaalasi. Mäletan, et koolivennad, sealhulgas mu pinginaaber, pidid pärast tunde politseis tunnistusi andmas käima.

Omavahel hakkasime seda lõõpides nimetama kasvuhuoneefektiks. Suvilas toimunu paistis pakkuvat poistele rohkem elevust kui hirmu või kahetsust. Ja mina ei suutnud uskuda oma õnne, et just tollelt peolt puudusin, muidu ju ikka käisin. Sest see oleks olnud just nimelt see kord, kui see neonats oleks mind veelkord näinud. Tal oleks tulnud muusikafestivalil antud lubadust täita.

Mõni kuu pärast kasvuhuoneefekti ööd tuli üks elevil klassivend lagedale uudisega, et seesama tüüp, see tapmisähvarduse teinud haakristlane, oli koos veel kellegagi ühe kodutu surnuks peksnud ja kinni läinud. Klassivend ütles ka vanglakaristuse täpse pikkuse aastates ja ma tegin kiire arvutuse: „Selge, minu järele tuleb ta siis aastal 20XX, seni on rahu majas.“

Sain ajapikendust, mul oli uus tähtaeg. Sain võimaluse seni proovida oma aina väiksemaks muutuvat südant kellelegi kinkida, kool ära lõpetada, äkki mingi ime läbi isegi ülikooli minna. Aga ma ootasin teda, tapjat. Ta oli ju lubanud tulla.

\*

See käis niimoodi. Me istusime sõprade ja pinginaaber Kristo Viidinguga Sun Dance Music Festivalil *hip-hop*'i telgi kõrval murul, kui äkki kogunes meie juurde kamp neonatse, eesotsas ühe mürakaga, keda kutsuti Vorstiks. Natsid moodustasid meie ümber poolkaare ja pealik Vorst istus otse minu ette maha. Ta hakkas mult küsima selliseid küsimusi, nagu kes ma selline olen, kust ma pärit olen, kes mu vanemad on, kus ma elan jne. Hoidsin pilku maas ja mõtlesin, kuhu põgeneda, aga mu keha oli justkui halvatud. Ma ei saanud liigutada. Me olime sisse piiratud ja mu selja taga oli metallvõrestikust aed, mille taga haukusid valvekoerad. Iga kord, kui ma Vorstile vastuse võlgu jäin, togis ta mind oma jämeda käega vastu põlve ja kordas küsimust ärritunumalt kui enne. Ma pidin vastama, sest muidu oleks võinud kohe pauk ära käia. Kui ülekuulamine lõppes, käskis Vorst mul ette vaadata, et minusuguseid maailma juurde ei sünniks. „Ja kui ma sind veelkord linna peal näen, siis ma tapan su ära.“ Seejärel natsikamp lahkus.

Ma ei tahtnud sinna enam sekundikski jääda. Ülejäänud festivali publik ootas õhtut ja peaesinejat, aga minu jaoks oli pidu läbi saanud. Pinginaaber saatis mu väravani, kus viipasime teineteisele hüvastijätku, nagu midagi poleks juhtunud. Istusin bussile. Mu suu oli tuhkkuiv, täiesti süljetu nagu plastnukul. Sellest pidanuks ju tulema lahe päev. *Another chance*. Aga mina sõitsin keset päeva üksi koju, kehavedelikud ihust lahkumas. Eelsurnu.

Ema muidugi imestas mu varase naasmise üle, aga ma ei osanud talle öelda, mis juhtus. Ma ei teadnud, kust alustada, ja üleüldse tundus, et igasugused rassipinged puudutasid Eestis ainult mind ja mu õde. Lõppude lõpuks olin ju mina see, keda neonatsid jahtisid, mitte mu klassikaaslased ega ema. Isegi mu pinginaaber, mu parim sõber, polnud mulle seal festivalivärvavas ühtegi lohutavat sõna osanud öelda. Esimest korda vestlesime sellest alles veerand sajandit hiljem. Ehkki olime siis mõlemad juba 40-ndates, jah, nüüd juba keskealised mehed, oli mul ikka veel hirm Kristo numbrit valida ja küsida, kuidas tema seda